

Kontriranje kao napadačka strategija

Kako postupati sa overkolerom

Postoje izvesni igrači bridža koje treba odneti na čišćenje, a pri tom ne mislim na stanje njihove odeće. Dajem vam reč: oni postoje. Preostaje vam jedino da ih pro-nađete. Mislim na:

One koji overkoliraju sa gotovo nimalo poena.

i

One koji overkoliraju samo da ukažu na odbrambeni atak.

Kada ti igrači ubace svoj intervenišući licit, oni zavise od nepovoljne činjenice bridž života: prosečan igrač radije pravi manšu nego što upisuje kaznene poene. Čim većina igrača oseti da imaju put ka manši, kreće pravo ka njoj, u potpunosti zanemarujući intervencije protivnika. Usput oni ignorišu overkole koji su tri puta vredniji u kaznenim poenima od manše. Tako stvaraju vakuum u koji pojure divljooki prelicitanti, sigurni da ih nagon njihovih protivnika ka manši neće ostavi-ti u njihovom lošem licitu.

U suštini, overkoler-entuzijasta pripada prošlosti. On datira iz ranih dana kontrakt bridža, kada je igrač overkolirao iz kaprica ili maštovitosti, ponekad samo jer mu je dosadilo da sedi tu i gleda u listove bez karte veće od puba. Onda je bridž svet otkrio efektivnost kaznene kontre i luckasti overkoler se našao do obrva u kaz-nenim poenima. To su bili dani čuvenih Vebsterovih crtanih filmova, koji su na živ način opisivali sudbinu grešnika koji su požurili da izvade partnerovu kaznenu kontru. (Čoveka vode na električnu stolicu. Posmatrač pita: "Šta je uradio?" Čuvar odgovara: "Izvadio je guvernerovu kaznenu kontru.")

Smisao povećavanja kaznenih poena je bio da se stiša neodgovorni overkoler, i on se umirio na par decenija. Ali, moje sopstvene oči i uši opažaju pokrete za povra-tak ovog izgnanog državnog neprijatelja. U mojim skorašnjim lutanjima od stola do stola širom sveta viđam sve više overkola sa sve manje i manje poena nego u mnogim proteklim godinama. Bridž, kao i berza akcija, ima svoje cikluse, i moje lično ispitivanje tržišta kaže da smo u novom periodu rizičnih overkola. Kao vaš bridž broker, preporučujem da iskoristite prednosti ovakvog tržišta i:

KONTRIRATE!

Svakako, nećete imati toliko šansi da kontrirate slab overkol koliko ih ima za ispi-tivačku kontru, ali kada se šansa ukaže, biće stopostotna. Razlika je ta što se ispitivačka kontra daje protiv manše i, dok je protivnici izlicitiraju, trebalo bi da, u najmanju ruku, imaju tačnu predstavu o tome koja im je najbolja boja. Ali, kontra overkola često hvata protivnike u svemu drugom osim u njihovoj najboljoj boji. Jedan overkoler ubaci dva trefa samo da pokaže da ima petog asa tref, a drugi overkolira samo da smanji licitacioni prostor koji je vama i vašem partneru na

raspolaganju. Kada čujete ometajuće licite poput ovih, često vam je najbolje da napustite svoje planove za manšu i požurite sa kontrom.

Recimo da vaš partner otvori jedan pik. Druga ruka licitira dva trefa, a vi imate:

♠ K2
♥ KQ642
♦ 75
♣ A974

Partner ima 13 poena, možda više. Vi ih imate 12. Ako isključimo mogućnost lude distribucije, vi imate oko pet osmina poena iz špila. Ali, protivnici su već u kontraktu koji zahteva uzimanje osam trinaestina štihova. Po prostoj aritmetici, oni imaju znatno manje od polovine poena, a saglasili su se da uzmu znatno više od polovine štihova. Iskušenje da se kontrira je zaista neodoljivo.

Šanse su na vašoj strani

Iskreno, iako su šanse na vašoj strani, postoji par opasnih situacija. Jedna je da overkoler sedi sa kartom “da ubije vola”, koja sadrži osam ili devet trefova sa AQJ, ili ih ima samo četiri ili pet, ali je našao partnera u pola tuceta. Druga mala verovatnoća je, da je vaš partner, kada je otvorio jedan pik, sam otvorio ludu kartu, sa malo visokih karata ali mnogo pikova, što sve čini njegov list otprilike odbrambeno beskorisnim. Ipak, ako je vaša kontra kaznena, zasnovana je na pretpostavci da će otvor vašeg partnera da proizvede dva i po do tri odbrambena stiha. Ako oseća da je njegov list odbrambeno razočarenje, ima potpuno pravo da izađe iz kontre.

Pa opet, šansa da partnerov list neće proizvesti neophodnu žetvu štihova je prilično mala i treba da kontrirate pod pretpostavkom da mu je list pogodan za odbranu. Uzdržavanje od kontre zbog straha da partnerov list neće doneti dovoljno štihova je kukavički postupak. Štaviše, oduzimate mu pravo da učestvuje u donošenju završne odluke.

Ne možete da zasnivate svoju licitaciju na dalekoj mogućnosti katastrofe koja može da proizađe iz gotovo svakog licita. Licitacija se zasniva na nauci verovatnoće, a velika je verovatnoća da ćete oboriti ovog određenog overkolera pod kontrom za 300 do 800 poena, u zavisnosti od zone. Vaš partner je otvorio, a vi imate dobar list; u špilu jednostavno više nema dovoljno poena za protivnike da naprave bilo šta. Pod ovim okolnostima overkol mora da vas navede da razmišljate o kontri. Ali, prvo morate da se oslobodite uobičajenog stava da je manša u bridžu najvažnija. Sedam stotina kaznenih poena se duguju i isplaćuju u potpuno istoj valuti kao i 700 poena za manšu i rober. A često su kazneni poeni izvesniji.

U prošlosti, postavio sam neke od ovih stavova u pravilo:

KADA VAŠ PARTNER OTVORI LICITACIJU, A VAŠ DESNI PROTIVNIK LICITIRA BOJU KOJU STE VI NAMERAVALI DA LICITIRATE, TREBA DA KAZNENO KONTRIRATE.

Prema tekućem trendu neodgovornih overkola, ići ću toliko daleko da kažem:

KADA VAŠ PARTNER OTVORI LICITACIJU, A VAŠ DESNI PROTIVNIK OVERKOLIRA U BOJI U KOJOJ IMATE NEKU SNAGU (ŠTIH ILI DVA, ILI DUŽINU), TREBA DA KAZNENO KONTRIRATE.

Pre nego što naplatite ovo pravilo, ipak, morate da budete sigurni u svog partnera. Inače ćete da dođete u situaciju sličnu ovoj:

Partner otvori jedan karo. Overkoler licitira jedan herc. Sedite sa 10, 11 ili 12 poena i razumno dobrim hercom i imate savršenu kaznenu kontru. Ali, čim je date, vaš partner pada u agoniju. Vrpolji se na stolici, svaki čas baca na vas sumnjičave poglede, i konačno licitira drugu boju. U praksi, njegov list donosi tri odbrambena štiha. Ovo je igrač koji se drži starog ne-pravila: svaka kontra na prvom nivou je informativna.

Sad, dovoljno je loše igrati strogo u skladu sa pravilima, ali, igrati u skladu sa nepravilima je bezumlje. Zato, sledeći put kada se situacija pojavi, sačekajte kraj robera i glasom mirnim koliko možete da postignete objasnite mu da je cilj informativne kontre pronalaženje najbolje boje. Ako je otvorio licitaciju, zašto biste ga pitali za najbolju boju? Već vam je rekao. I završite svoje pažljivo predavanje sa vrednim, 24-karatnim pravilom:

KADA JE PARTNER JEDNOM OTVORIO, SVAKA VAŠA KONTRA JE KAZNENA. PARTNER NE TREBA IZ NJE DA IZAĐE, OSIM AKO DRŽI LIST POTPUNO NEPODESAN ZA ODBRANU.

Ostaje da se zbriše jedna zabluda pre nego što vi i vaš partner započnete slavnu karijeru obaranja kuražnih intervencija mnogo puta i pod kontrom, a to je stara laž da ne smete kontrom da poklonite protivnicima manšu. Ta filozofija je za uplašene igrače bridža. Kada bih igrao protiv nekog zločinca u sopstveni život, možda bih oklevao da ga kontrom dignem u manšu. Ali pošto se bridž obično igra u manje uloge, kao što je deo centa poen, protivnici treba da budu kontrirani do manše kad god postane očigledno da će biti oboreni. Kada ovo postaje očigledno? Kad god vaš partner otvori a vi imate razumno dobar list, ili kad god vi otvorite a partner vam da nešto više od minimalnog odgovora. U takvim slučajevima, gotovo je nemoguće overkoleru da napravi kontrakt. A – Bože sakloni! – šta će da se desi ako izvođač kombinuje kros-raf, skviz, tri ili četiri uspešna impasa i napravi kontrakt?

Ništa!

Okeani se neće dići i potopiti Zemlju. Postoje grđe stvari na nebu i zemlji, Horacije, no što je kontrirati protivnika do manše i nelagodno posmatrati kako pravi kontrakt. Najveći igrači bridža morali su da pretrpe ovu klasičnu neprijatnost, ali su takođe izvukli i više nego što je njihov deo kazni od 500 i 800 poena. Hrabro kontriranje overkola na niskom nivou mora da pokaže profit tokom godina.

Dozvolite da vas snabdem jednim primerom:

U sledećoj podeli odbranu smo igrali moja partnerka Helen Sobel i ja, na nedavnom turniru.

Obe strane u zoni, East deli.

	♠ 975	
	♥ 32	
	♦ K1087	
	♣ 6542	
♠ 2		♠ AQ10643
♥ J92		♥ 1065
♦ AJ942		♦ 3
♣ A1073		♣ KQJ
	♠ KJ8	
	♥ AKQ87	
	♦ Q65	
	♣ 98	

Helen je na Eastu otvorila licitaciju sa jedan pik, a South je overkolirao dva herca. Sa dva asa, par aduta i singlom u Heleninoj boji, odabrao sam da kazneno kontriram, jer nisam imao dobar govor, a manša je bila daleko od sigurne. Ishod je bio zadovoljavajući – 800 poena, jer smo unakrsno sekli pikove i karone da odvojeno iskoristimo adute.

Ipak, podela je mogla da bude izuzetno nepovoljna za nas da je izgledala ovako:

	♠ 9863	
	♥ 4	
	♦ 1065	
	♣ KQ962	
♠ 2		♠ KQJ1054
♥ J92		♥ Q75
♦ AJ942		♦ KQ3
♣ A1073		♣ J
	♠ A7	
	♥ AK10863	
	♦ 87	
	♣ 854	

Licitacija:

West	North	East	South
		1♠	2♥
Dble	all pass		

Atak: ♠2.

U ovoj situaciji atak pik bi imao smrtonosan efekt na naše šanse. South bi odigrao tri runde aduta, eliminišući tako naše mogućnosti seče, i završio pravljenje kontrakta igrajući dva puta iz ruke prema beli tref na stolu. Može da se zapazi da čak i u ovoj podeli atak as tref ruši kontrakt dva puta. Ipak moram da priznam, sa jezikom u obrazu, da ne bih pronašao taj atak.

Pouka je sledeća: podizanje protivnika kontrom do manše donosi novac. Šanse za upisivanje mnoštva poena su odlične, a ako ponekad propadnu, ostaćete živi da se borite sledeći put.

Kontre na slemove i žrtvovani kontrer

Sa druge strane duge postoji kontra koja će sigurno da vas *košta* novaca na duže staze, a to je kontra na slemu, bar kako se normalno koristi. Već smo videli kako kontra može da pokloni kontrakt dajući protivniku informaciju gde da traži nedostajuće onere. Kontra na slemu je naročito opasna u tom pogledu, jer obično nedostaje tako malo onera da izvođač ne mora ništa da pogađa. Još ubedljiviji razlog protiv kontriranja slema se nalazi u staroj igri brojeva. Pretpostavimo, u praktične svrhe, da očekujete da oborite slem jednom (ako imate dobre razloge za pretpostavku da ćete oboriti više puta, samo napred, kontrirajte i ne obazirite se na to šta vam bilo ko, uključujući i mene, priča). Jedan pad je gotovo uvek maksimum za obaranje slema, osim ako ne igrate protiv užasnih licanata. Pogledajmo sada brojke:

Ako protivnici izlicitiraju slem i padnu jednom, kažnjeni su sa 50 ili 100 poena. Ako ste kontrirali, kažnjeni su sa 100 ili 200 poena. Kontra vam donosi čist profit od 50 ili 100 poena. Ali, šta se dešava ako napravite slem?

U minorskoj boji dobijaju 170 *ekstra* poena pod kontrom, 410 *ekstra* poena pod rekontrom.

U majorskoj boji dobijaju 230 *ekstra* poena pod kontrom, 590 *ekstra* poena pod rekontrom.

Naglasio sam reč “ekstra” u svakom slučaju, naglašavajući tako da su ti poeni isključivo posledica vaše kontre; oni su dodatak normalnom bonusu za slem i normalnim štihovskim poenima. Ne treba da napravite spisak svih mogućih kombinacija zonalnosti, iberštihova i padova, majorskih i minorskih boja pa da počnete da

učavate koliko je rđava opklada kontra na slemu. Matematičari su izračunali da prosečna kontra na slemu stavlja kontrera u položaj da se kladi na četiri prema jedan da će da obori kontrakt. A ova jednostavna aritmetika je ono što otkriva neistinitost drugog ne-pravila bridža: “Kontriraj mali slem sa dva asa; kontriraj veliki slem sa jednim asom”.

Ako protivnici uđu u mali slem bez dva asa, tačno je da su možda loše licitirali. Verovatnije je, ipak, da jedan od njih ima šiken u nekoj boji, u kom slučaju vaša dva asa postaju klopka ako odlučite da kontrirate pod pretpostavkom da će oba da nose štih. Isto važi za igrače koji su ušli u veliki slem bez jednog asa. Možete da ih zgrabite za vrat, ali, вреди li to opklade četiri prema jedan, *naročito ako im vaša kontra daje vrednu informaciju?* Jedino ako igrate protiv svog šefa.

Sećam se noći na jednom od mojih bridž krstarenja kada je jedan prosečan igrač sa manijom veličine nagovorio Helen Sobel na rober. To je kao namamiti nosioca crnog pojasa u džudu u slepu ulicu i narediti mu da podigne ruke. Kako je ta duga noć odmicala, jadni momak je počeo da sumnja da je Helen čarobnica. Opet i opet ona je licitirala manše protiv njegovih 15 ili 16 poena; on bi kontrirao a ona bi napravila kontrakt. Ili bi on kontrirao njene slemove sa asom ili dva i možda belom sa strane, a Helen bi našla liniju igre koja bi njegove onere svela na nulu. Kada je pokolj bio završen, on me je odveo na stranu i rekao: “Gospodine Goren, ne razumem ovo. Znam da je dobra, ali niko nije toliko dobar!”

Odgovorio sam: “Jeste li videli komad ‘Muzičar’? Sećate li se saveta koji otac daje svom sinu? On kaže ‘Sine, ako neko predloži opkladu da može da učini da as pik iskoči iz špila i pljune ti jabukov sirup u uho, nemoj da se kladiš, jer ćeš završiti sa ušima punim jabukovog sirupa.’”

“Hvala”, odgovorio je čovek i odlutao, vukući se za uho.

Postoje dva izuzetka od pravila da ne treba da kontrirate slemove. Prvi je moj često ponavljani savet da će protivnici ponekad toliko da preteraju da treba da budete konzervativni kao Kalvin Kulidž¹ da ne iskoristite prednost i ne kontrirate. Druga je takozvana konvencionalna slem kontra², korisna, agresivna konvencija. Glavna svrha konvencionalne slem-kontre je da obori kontrakt, ne da donese bogatstvo u kaznenim poenima. Koristi se kada izgleda da je to najbolji način odbrane. Grubo govoreći, konvencija slem-kontre zove na neuobičajen atak. Izraženo u knjiškom obliku pravila, ona traži od partnera da atakira:

PRVU BOJU (OSIM ADUTSKE) STOLA, A AKO STO NIJE LICITIRAO DRUGU BOJU OSIM ADUTSKE, ONDA PRVU BOJU RUKE (OSIM ADUTSKE).

¹Coolidge, Calvin (1872 - 1933), predsednik SAD od 1923-29, jedan od najkonzervativnijih predsednika u istoriji SAD. *prim.Prevedioca*

²Autor očigledno misli na Lajtner kontru. *prim.Prevedioca*

Drugim rečima, kada vaš partner kontrira slem, ne atakirajte aduta, ne atakirajte iz partnerove licitirane boje, ne atakirajte obavezno ni iz svoje najbolje boje.

Pod kojim uslovima se koristi ova konvencija? Pretpostavimo da je prva boja stola bila tref i da su protivnici u kontraktu šest karo. Vi imate svega par aduta i šiken tref. Slem kontra će da upozori partnera da atakira trefa tako da možete da sečete inače bezvrednim adutom. Možda nećete obavezno da oborite kontrakt, ali, dobili ste jedan štih koji ne biste dobili ni na koji drugi način. Na prvi pogled izgleda da još uvek lebdite u oblasti opklada četiri prema jedan, ali ovo nije ista situacija kao kontra sa dva asa. U ovoj situaciji imate svaki razlog da verujete da će protivnici da naprave svoj slem, osim ako partner ne atakira trefa. Kockate se za vrednost slem bonusa plus za dodatni bonus za kontrirani pad. Šanse su izrazito na strani kontre, pošto ovoga puta vaša kontra daje partneru mnogo korisniju informaciju nego protivnicima, i može čak da otkotrlja slem u poraz koji donosi stotine poena. Da kažem to drugačije:

KAZNENA KONTRA ISKLJUČIVO U SVRHU BOGAĆENJA NE POMAŽE U ODBRANI ČESTO, ONA POMAŽE PROTIVNICIMA DA NAPRAVE SLEM. KONVENCIONALNA SLEM KONTRA ĆE DA UČINI SLEM TEŽIM ZA PRAVLJENJE I MOŽE DA GA TORPEDIRA

A kako da odredite šta je šta? Raspravite to unapred sa svojim partnerom. Ako igra konvencionalnu kontru, sve kontre na slem moraju da se smatraju zahtevom za neobičan atak. Ako ne igra, uzdržite se od kontri na slemu osim ako ne dobijete pismenu garanciju o povratu novca u slučaju neuspeha. Ne možete da se tučete protiv verovatnoće.

Druga strana medalje

Do sada smo raspravljali kada kontrirati, a kada ne, ali nismo raspravljali kako da izbegnete da budete kontrirani i kažnjeni, niti smo raspravljali kada rekontrirati. Ili jesmo? Ako se sećate do sada rečenog, naučili ste mnogo o obema stvarima. Uglavnom zavisi od toga kako procenite protivnike. Ako vam je poznato da protivnik kontrira isključivo na svoj list, možete da zaključite da je ta informacija dovoljno vredna da opravda rekontru, naročito ako vidite da vam je distribucija naklonjena i da imate posla sa jednom od onih ludih podela. Možda vam je list zapetljan kombinacijama kao što su AQxx, KJxx, AQ10x i sličnim makazama. Ako igrač sa vaše desne strane kontrira, imate opravdanje za rekontru, tim pre ako imate razloga da verujete da je kontrirao na sopstvenu snagu.

Da biste izbegli kontre i kazne kada overkolirate, ograničite svoje overkole na zemlju stvarnosti, tj. overkolirajte ne samo na osnovu poena koje imate, nego, iznad svega, na osnovu duge boje koja vredi četiri ili pet štihova bez obzira na to šta imate sa strane. Možete da padnete, ali ne prečesto i ne prebolno.

Pitanje kako ne pasti se često svodi na uočavanje misfita pre nego što budete u sosu. Po modernim licitacionim sistemima, retko ćete da uđete u manšu ili slem bez neophodnog broja poena, i obično ćete biti u najboljoj boji para. Ali, ostaje pitanje fita i, ako licitacija počne da pokazuje da nemate fit, ne treba da odete, nego da otrčite do najbližeg izlaza za slučaj opasnosti. Nema veze što imate dovoljno poena za manšu; bez fita će ti poeni da vam ispare pred očima. Pretpostavite da vam partner otvori jedan karo. Vi imate singl karo, ali imate petu belu pik, pa odgovorite jedan pik. Partner licitira dva trefa, gde vi imate dve male karte. Ali, imate i petog asa herc, pa pokušavate sa dva herca. Partner licitira tri trefa, i sada neonski natpis treba da vam zablista u umu: MISFIT.

Partner nema ni vašeg pika ni herca, vi nemate njegov karo ni tref. Pod ovim okolnostima, nećete napraviti nijednu manšu, čak ni tri bez aduta (što bi mnogi igrači licitali). Morate da se spasete dok još imate para u banci. Kontrakt tri tref nije pesma, ali je bolji od izmaštane manše koja će se neizbežno pasti – i to možda pod kontrolom.

Postoje dva pristupa misfitu. Uzmite standardnu situaciju u kojoj jedan igrač stalno licitira herca a partner ga pokriva stalnim licitima pika, dok ne dosegnu neizvedivih četiri. Ko treba da odustane? Jednom, u veselom raspoloženju, napisao sam da mlađi partner treba da se povinuje starijem. Povlačim ovaj predlog; suviše ljudi ga je ozbiljno shvatilo i došlo je do nekoliko vrlo divljih bitaka u izvesnim damskim klubovima. Bolje je razmotriti ovo pravilo:

IGRAČ SA VISOKIM KARTAMA NEKA POKUŠA DA POSTANE DAM; IGRAČ SA DUGOM
BOJOM NEKA POKUŠA DA POSTANE IZVOĐAČ.

Možete da uvidite logiku: igrač sa dugom bojom obično ima u njoj većinu poena koje pokazuje. Ako njegova boja ne postane adut, njegova karta se pretvara u pepeo. Nema teže stvari nego iskoristiti šest dobrih pikova ako je adut herc. Takav sto obično nema dovoljno ulaza da vam omogući da izvučete pikove. Pogledajte sledeću podelu:

♠ KJ107653
 ♥ 4
 ♦ 53
 ♣ 862

♠ Q42
 ♥ 92
 ♦ QJ94
 ♣ AJ94

♠ A9
 ♥ K10876
 ♦ 87
 ♣ KQ107

♠ 8
 ♥ AQJ53
 ♦ AK1062
 ♣ 53

N
 W E
 S

South otvori jedan herc, North odgovori jedan pik; South pokuša dva karo, a North ponovi svog pika. South pasira. Mnogi slabiji igrač, sa Southovih 17 poena i deset crvenih karata, bi sebi prokrcio put buldožerom do manše. Ali South je dobro prosudio: a) da je sa partnerom u misfitu i b) da je Northov list pretežno sastavljen od pika. Njegov pas je omogućio Northu da postane izvođač i napravi sigurna dva pika. Bilo koja manša bila bi oborena. Tako je to sa misfitima. Što više idete u očajničkoj potrazi za pravom bojom, stvari bivaju sve gore. Čim namirišete misfit, odustanite i učinite sve da jača karta ode na sto. Neki protivnici će da vas nabeđe da ste suviše konzervativni. Ne obraćajte pažnju na njihova brbljanja i poskakivanja. Cilj bridža nije da se izlicitira i napravi manša, nego da se *izlicitira i napravi ono što se ima*. Ako se vi pobrinete za drugo, prvo će da se brine samo o sebi.